

3 maja

Narodowe Święto Konstytucji

Dział nieurzędowy

Program

Święta Konstytucji 3. Maja.

Przed południem.

O godz. 6 rano „Hejnal” z wieży farniej.
Nabożeństwa uroczystościowe odbędą się o godz. 8 rano dla szkół, o 9 rano nabożeństwo główne.
Po nabożeństwie uroczyste zebranie przed ratuszem z następującym porządkiem: Śpiew Koła Śpiewackiego, przemowa i wspólne odśpiewanie „Roty”.
U w a g a. Zbiórka wszystkich Towarzystw ze sztandarami do wylotu na nabożeństwo główne o godz. 8 rano na Targowisku. Komendę obejmie p. K. Jankiewicz. Po nabożeństwie szeregują się Towarzystwa na placu „Przy Farze” celem udania się przed ratusz.

Po południu:

- I. Popisy Klubu Sportowego Kania:
  1. O godz. 12¹/₂ „Bieg okrężny” na 4200 m o 3 nagrody Klubu. Start na Rynku przy wylocie ul. Klasztornej, meta na Rynku koło p. Langnera.
  2. Od godz. 1¹/₂3 mecz piłki nożnej na Placu 7. Stycznia przy Strzelnicy pomiędzy I. drużyną K. S. Kania a I. drużyną K. S. Wolność Krotoszyn.
- II. Od godz. 3 koncert Koła Miłośników Muzyki w ogrodzie strzeleckim i zabawa urozmaicona popisami Koła Śpiewackiego, Sokola i Młodzieży.

Przypomina się wywieszenie chorągwi w tym dniu.

Komitet Zjednoczonych Towarzystw.

230 ROCZNICA UCHWALENIA KONSTYTUCJI 3 MAJA

- Konstytucja 3 maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie ustawą regulującą ustrój prawny państwa.
- *Obchody Święta Konstytucji 3 Maja były zakazane pod zaborami, podczas okupacji hitlerowskiej i sowieckiej w czasie II wojny światowej i w czasach komunizmu.*
- *Było obchodzone w II Rzeczypospolitej i od 1990 r. w III Rzeczypospolitej.*

Sytuacja międzynarodowa Rzeczypospolitej w XVIII w.

Brak reform w czasach saskich, osłabienie władzy królewskiej, rosnąca samowola szlachty i magnatów przyczyniły się do upadku pozycji Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej.

W sprawy wewnętrzne Polski zaczęły ingerować rosnące w siłę państwa sąsiednie: Rosja i Prusy.

Przyczyny słabości Rzeczypospolitej

Przyczyn słabości państwa było wiele:

- *anarchia*
- *brak poszanowania dla prawa*
- *prywata*
- *rywalizacja o wpływy i władzę*
- *przestarzała gospodarka folwarczno-pańszczyźniana*
- *niewydolność podatkowa*

Szlachta w XVIII w.

Reformowanie Rzeczypospolitej

Stanisław August Poniatowski

*Próby reform podjął
Stanisław August Poniatowski
w latach 1764-1795,
ostatni król Rzeczypospolitej
Obojga Narodów.*

*W okresie rządów władcy powołano
Szkołę Rycerską, Komisję Edukacji
Narodowej, Teatr Narodowy.*

Reformowanie Rzeczypospolitej

Obrady Sejmu Wielkiego 1788-1792

W październiku 1788 r. zebrał się Sejm zwany Wielkim, którego celem była naprawa państwa. Od grudnia 1790 r. obradował w większym składzie – wraz z królem i senatorami obradowały 483 osoby.

Najważniejsze uchwały Sejmu Czteroletniego

*Zwiększenie liczebności
armii do stu tysięcy.*

Wojsko polskie w okresie obrad
Sejmu Wielkiego

Najważniejsze uchwały Sejmu Czteroletniego

Moneta w okresie rządów
Stanisława Augusta Poniatowskiego.

*Obłożenie podatkiem szlachtę
i duchowieństwo.*

Najważniejsze uchwały Sejmu Czteroletniego

*Najważniejszą decyzją
Sejmu Czteroletniego
było uchwalenie
Konstytucji 3 Maja 1791 r.*

Ogłoszenie przez marszałka
Stanisława Małachowskiego Ustawy Rządowej.

Twórcy Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Stanisław August Poniatowski
ostatni król Polski,
wprowadzony na tron dzięki
poparciu carycy Katarzyny II,
główny autor Konstytucji.
Uczestnik konfederacji
targowickiej.

Twórcy Konstytucji 3 Maja 1791 r.

**Ksiądz Hugo Kołłątaj,
pisarz i publicysta.
Rektor i reformator Akademii
Krakowskiej, działacz Komisji
Edukacji Narodowej
i Towarzystwa do Ksiąg
Elementarnych. Przywódca pro-
reformatorskiego stronnictwa
Kuźnica Kołłątajowska.**

Twórcy Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Ignacy Potocki
marszałek wielki litewski.
W czasie Sejmu Wielkiego
przywódca stronnictwa
patriotycznego.
Inicjator Konstytucji 3 Maja.

Twórcy Konstytucji 3 Maja 1791 r.

**Stanisław Małachowski
marszałek Sejmu Czteroletniego.
Popierał dążenia miast do
rozszerzenia ich praw
politycznych. Był zwolennikiem
współpracy szlachty z
mieszczaństwem.**

Twórcy Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Stanisław Staszic
***ksiądz, pisarz i publicysta. Działał
na rzecz rozwoju przemysłu.
Propagator i zwolennik reform.***

Miejsce uchwalenia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Król Stanisław August Poniąkowski zaprzysięął konstytucję w sali senatorskiej Zamku Królewskiego podczas jednolitej sesji izb połączonych, na ręce biskupa krakowskiego Feliksa Turskiego.

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

- Zniesienie liberum veto.
- Ustawy miały być podejmowane większością głosów.

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Wolna elekcja.

*Znosiła wolną
elekcję
i wprowadzała
dziedziczność tronu
po śmierci
Stanisława
Augusta
Poniatowskiego.*

Postanowienia Konstytucji 3 maja 1791 r.

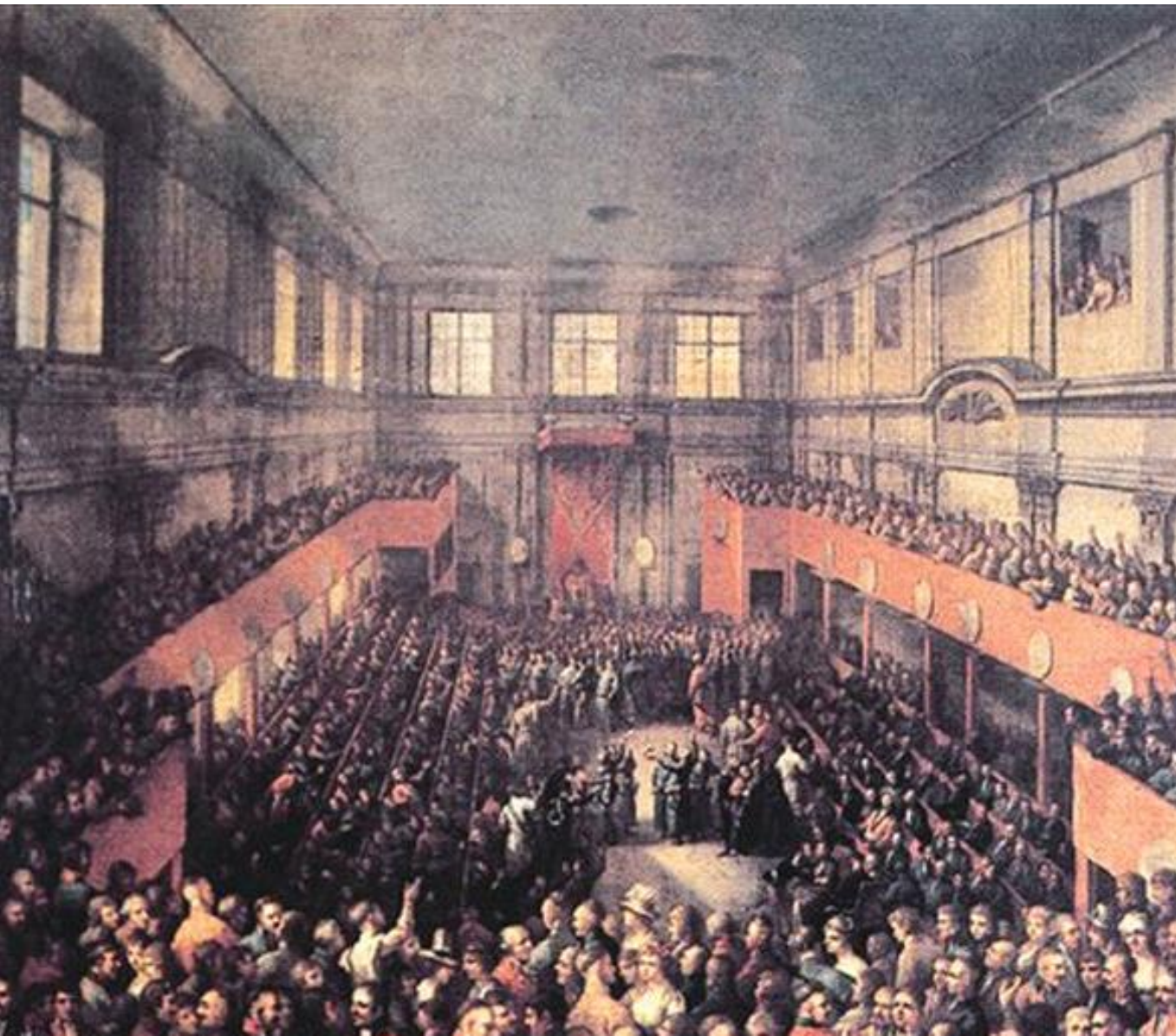

*Centralizowała państwo
znosząc odrębność między
Koroną i Litwą,
wprowadzając jednolity
rząd, skarbu i wojsko.*

Rzeczpospolita Obojga Narodów po I rozbiorze.

Postanowienia Konstytucji 3 maja 1791 r.

Zwiększała znaczenie sejmu szlacheckiego. Wybierany na dwa lata Sejm miał być „zawsze gotowy”, tj. w każdej chwili mógł być zwołany na sesję nadzwyczajną.

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

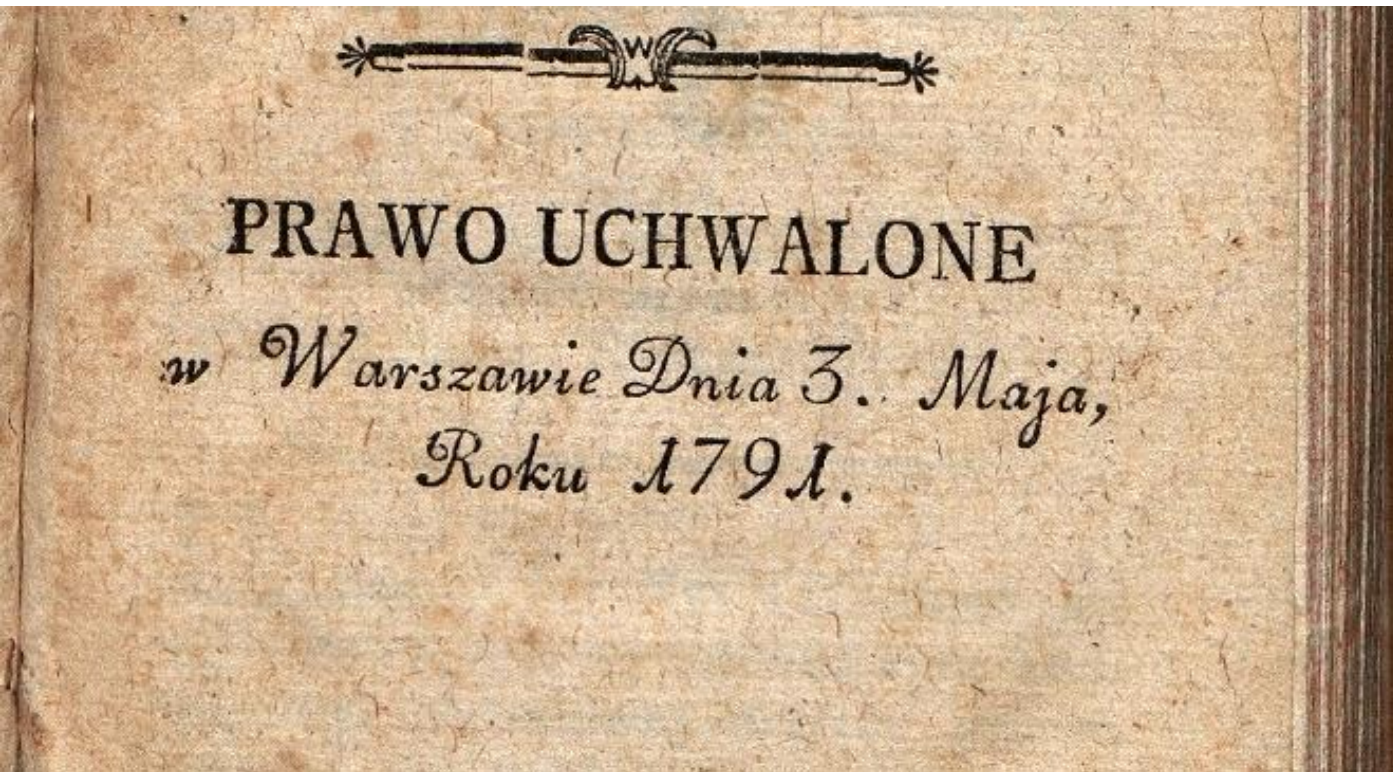

Szlachta polska w XVIII w.

*Pozbawiała szlachtę gołotę
(nieposiadającą ziemi) praw
wyborczych.*

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

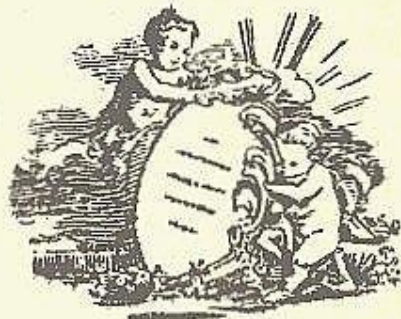
***Wprowadzała
trójpodział władzy na
władzę ustawodawczą,
wykonawczą
i sądowniczą.***

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

USTAWA
RZĄDOWA.

PRAWO UCHWALONE.

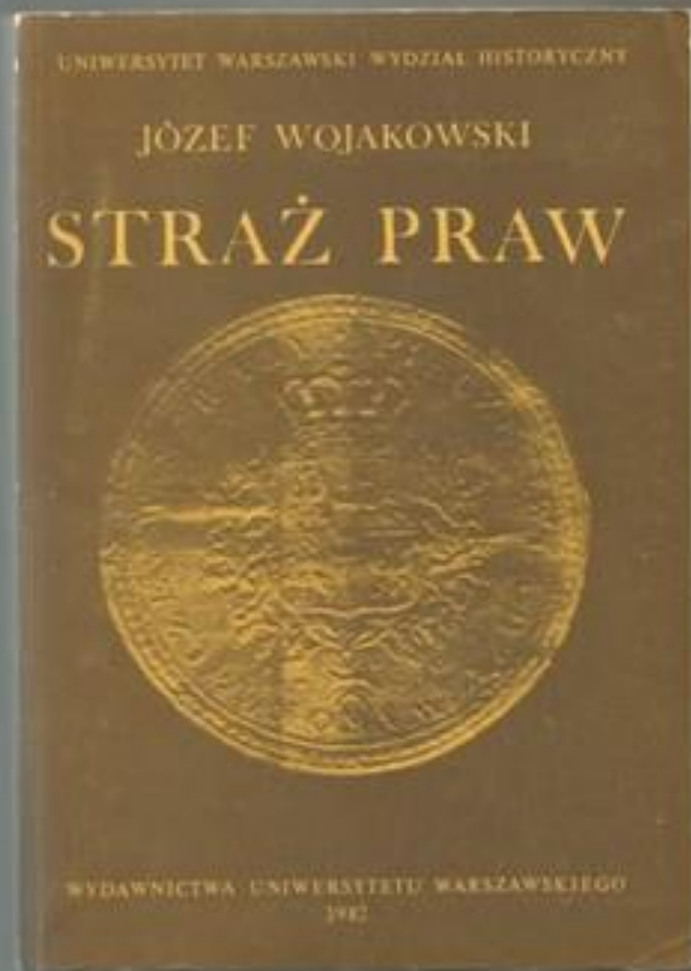
Dniu 3. Maja, Roku 1791.

w WARSZAWIE,
w Drukarni Uprzywilejowanej M. GRÖLLA,
Księgarza Nadwornego J. K. Mł.

Władzę ustawodawczą przyznawała głównie izbie poselskiej. Rolę senatu znacznie ograniczała, gdyż odbierała mu inicjatywę ustawodawczą.

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Władzę wykonawczą przyznawała królowi oraz złożonej z ministrów Straży Praw.

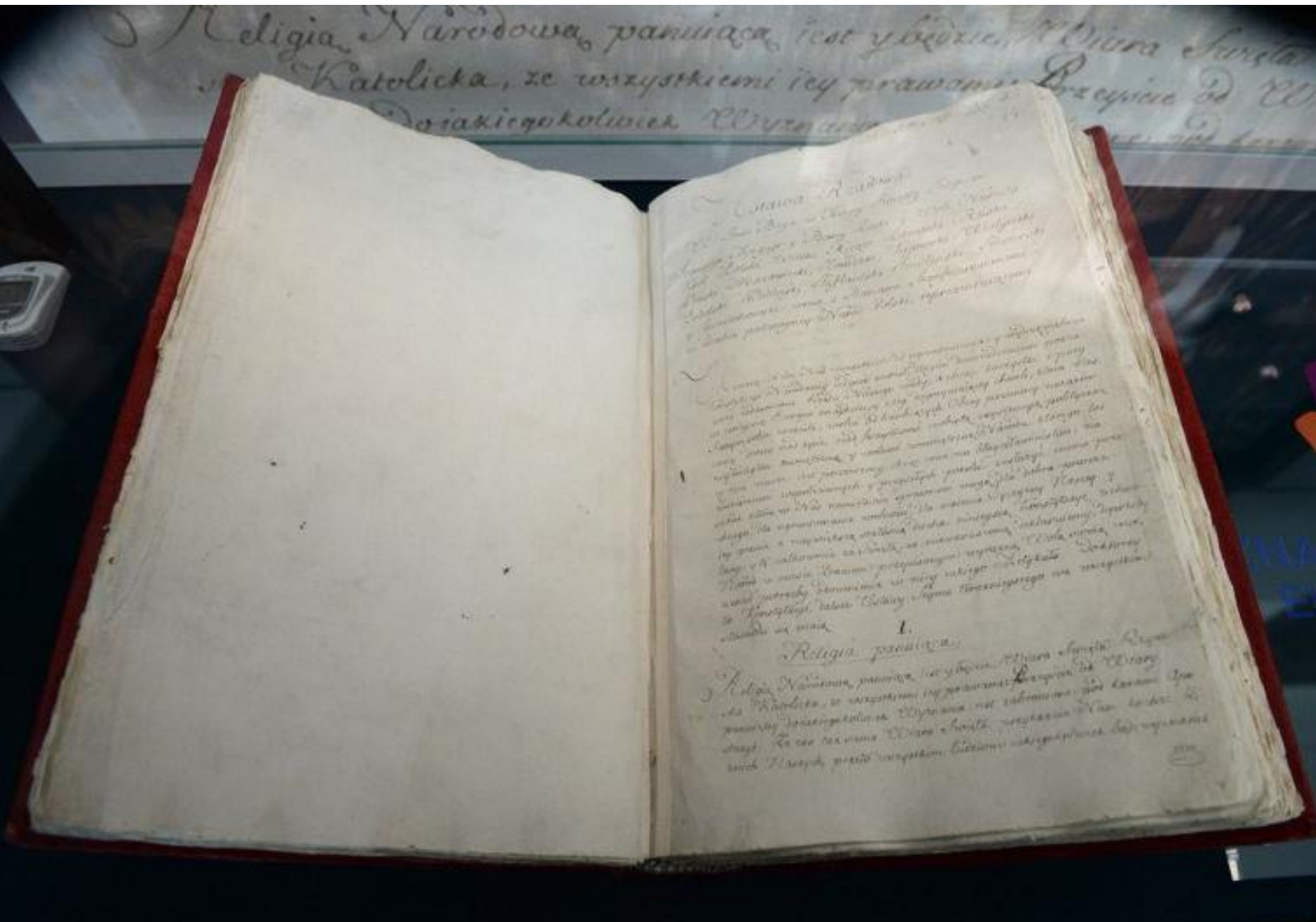

Postanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 r.

Władzę sądowniczą przyznawała stale urzędującym sądom ziemskim i miejskim. Nadzór w drugiej instancji Trybunałowi Koronnemu i sądowi asesorskiego.

Święto Konstytucji 3 Maja.

**5 maja 1791 r. dzień
uchwalenia
Ustawy Rządowej
(3 maja) został uznany
Świętem Konstytucji
3 Maja.**

Konstytucja 3 Maja.

*Konstytucja
obowiązywała przez rok
(V 1791 – V 1792)*

Konfederacja targowicka

Wpływowa magnateria przeciwna reformom Konstytucji 3 Maja zawiązała 14 maja 1792 r. w Targowicy konfederację w celu jej obalenia. W rzeczywistości spisek został zawiązany 27 kwietnia 1792 r. w Petersburgu pod patronatem carycy Katarzyny II.

Fragment obrazu „Wieszanie zdrajców”

Targowiczanie

Szczęśny Potocki

W 1791 r. na wieść o uchwaleniu Konstytucji 3 Maja dążył do organizacji interwencji rosyjskiej w Polsce. Ogłosił uniwersał wzywający do konfederacji, której celem było utrzymanie tradycyjnych instytucji i swobód szlacheckich.

Targowiczanie

Seweryn Rzewuski
Hetman polny koronny.
W czasie Sejmu Czteroletniego
stanął na czele obozu
hetmańskiego, wrogiego
wszelkim reformom.

Targowiczanie

Franciszek Ksawery Branicki
Hetman wielki koronny.
Przeciwnik reform Sejmu
Czteroletniego i Konstytucji 3
Maja, współtwórca
konfederacji targowickiej.

Targowiczanie

**Stanisław August Poniatowski
do konfederacji targowickiej
przystąpił 24 lipca 1792 r.**

Wojna w obronie konstytucji

Wojna z Rosją w obronie Konstytucji rozpoczęła się w maju 1792 r. i po trzech miesiącach zakończyła się klęską Rzeczypospolitej.

W 1793 roku Rosja i Prusy dokonały drugiego rozbioru Polski.

Posłowie znieśli większość reform Sejmu Wielkiego.

3

Maja

Święto Konstytucji